

Por Carlos Méixome - Publicado na Peneira

A escasa media ducia de quilómetros, na altura quizais uns poucos máis, que unen A Pasaxe, na parroquia de Vincios, co Pegonegro, na tamén gondomareña parroquia de Vilaza, converteuse nos anos da guerra civil nun trágico leito de morte. Nese treito da estrada O Porriño-Gondomar foron asasinados e guindados nas súas beiras catorce persoas entre o mes de setembro de 1936 e decembro de 1939.

A estrada, non hai moito modificada no seu trazado, estaba, daquela, inzada de reviravoltas que beireaban profundos cavorcos cara o curso do Zamáns. De feito neste reducido espazo concentrábanse cando menos cinco pontes. Semella que este tipo de lugares eran do agrado dos asasinados, pois no concello de Tomiño, e noutros, volven a concentrarse os cadáveres en sitios semellantes. Nas súas sacas nocturnas debían procurar un ancheamento da estrada que a ben seguro habería na proximidade das pontes e curvas.

No anterior número d'A Peneira demos xa conta do trágico seis de outubro de 1936, cando seis vigueses apareceron mortos nesta estrada. Tres na Pasaxe de Vincios e outros tres en Vichicáns, preto da Volta da Matanza, topónimo que erroneamente relacionamos con estes terroríficos acontecementos. Lembre o lector que tres deles eran os Comesaña de Alcabre.

Anotaremos nesta ocasión os nomes das outras nove persoas ás que, segundo o rexistro civil de Gondomar, lles roubaron a vida nestas fermosas paisaxes miñorás. O primeiro da lista foi Delmiro Prada Lago, un barbeiro de 32 anos veciño da Carrasqueira, na parroquia viguesa de Coruxo. A súa morte no Pegonegro quedou asentada o tres de setembro de 1936.

Once días despois ficou recollida a morte por “hemorragia interna de tórax y cráneo por herida de proyectil de arma de fuego corta” de Edelmiro García Suárez, de 50 anos, empregado e veciño de Lavadores, barrio de Caride, que deixou orfos a nove fillos e apareceu na Gándara, en Vincios. Catro días despois aparecía, na pasaxe de Vincios, o cadáver dun home descoñecido duns 33 ou 34 anos de idade e que entre Domingo Vila Manzanares, xuíz municipal suplente, e Remigio Muíños Lago, secretario do xulgado de Gondomar, describen como de “estatura regular, delgado, pelo negro cortado recentemente, vestido con chaqueta y pantalón de tela de Mahón, camiseta fina de algodón blanco, camisa de hilo blanca a listas verdes y castañas, calzado con zapatos de cuero de color, muy usados, con piso de goma y sin calcetines”. En nota de febreiro de 1945 indícasenos que a acta de defunción corresponde a Arturo Fernández Cabaleiro, veciño de Tui, casado e con dous fillos.

No Tumbio, tamén en Vincios, apareceu Francisco Martínez Díaz, de 64 anos e profesión sereno, veciño do Calvario, en Lavadores. Perderon ao seu pai catro homes (Rogelio, José, Marcial e Francisco) e dúas mulleres (Matilde e Dolores), todos veciños do Calvario.

Outro home descoñecido apareceu morto nos Agunchos, na parroquia de Vincios, o 27 de setembro de 1936. Xuíz e secretario realizan unha descrición semellante en conceptos á

A estrada da morte

Escrito por

Xoves, 16 Marzo 2006 06:54

anterior. Unha nota de 1946 indica que o finado era Alejandro Bastos Posada, de 32 anos, peón e veciño do barrio da Gándara, en Beade, Lavadores, casado e que deixou orfos a cinco cativos. De quen non hai nota á marxe é dun descoñecido que apareceu morto o mesmo día, tamén en Vincios,

e que representaba unha idade duns 32 anos.

O último da trágica listaxe, descontados os seis vigueses asasinados o seis de outubro, é Francisco Salgueiro Hermida, veciño do barrio de Sobreira en Valadares, Vigo, labrego de 38 anos.

No período da guerra rexístranse en Gondomar dúas mortes violentas máis. Ambas en Vilas, na parroquia de Morgadáns. A acta de defunción dun deles aclara que a morte foi producida por arma de fogo, especificando, fusil. Na outra só fai referencia á hemorraxia interna de tórax, pero coidamos non andar trabucados se afirmamos que nos dous casos tratouse dunha caza do home posta en práctica cos denominados “fuxidos”. Infortunadamente tanto Jesús Rodríguez García, de Taboexa, As Neves, como José María Barreiro Ferreira, de Chenlo, O Porriño, que así se chamaban os dous finados, segundo asento posterior, non deron conservado a vida e a liberdade.